

Mikä on kulttuuriympäristö?

Kulttuuriympäristö on ihmisen muokkaama ympäristö, jonka lähtökohtana on ollut luonnon asettamat vaatimukset. Luonto on ollut määräävä tekijä asuinpaikkojen ja elinkeinojen muodostumiselle. Vuosisatojen kuluessa on ihminen muokannut ympäristöä omia tarpeitaan vastaavaksi. Kulttuuriympäristö kertoo oman alueensa historiasta ja kulttuuriperinteestä, jotka liittyvät rakentamistapaan ja elinkeinoinhin eri aikakausina. Kulttuurihistorian kautta on muodostunut jokaisen alueen oma identiteetti.

Kulttuuriympäristö muodostuu kulttuuri- ja perinnemaisemista, muinaisjäänöksistä sekä rakennetusta ympäristöstä. Muinaisjäänöksiä ovat mm. esikristillisen ajan haudat ja kalmistot, asuinpaikat, uhrilähteet ja -puut, muinaislinnat ja vallit sekä huomattavien kulkuteiden ja siltojen jäännökset. Kiinteät muinaisjäänänteet ovat Suomessa lain suojaamia. Perinnemaisema eli perinnebiotooppi on vanhojen maankäyttömuotojen, pääasiassa perinteisen karjatalouden muovaama ympäristö ja eliöyhteisö kuten esim. niitty, aho, hakamaa, metsälaidun ja kaskimetsä. Rakennettua ympäristöä ovat rakennukset, rakenteet, pihapiirit, tiet, sillat, kanavat ja kadut jne. Kulttuurimaisema muodostuu rakennetusta ympäristöstä ja ihmisen muokkaamasta luonnosta, kuten mm. viljely-, kaupunki- tai järvimaisema, jossa näkyy ihmisen jälki.

Kulttuuriympäristö on jatkuvasti muuttuva, mutta säilyttääkseen vetovoimaisuuden, historiallisen syvyyden ja arvokkaat ominaispiirteensä, luontotyypeineen sekä kasvi- ja eläinlajeineen, sen hoitaminen vaatii suunnitelmallisuutta. Kulttuuriympäristöä ei ole tarkoitus museoida, vaan kehittää sitä edelleen suunnitelmallisesti ja käyttää sitä alueiden voimavarana. On tärkeää, että otamme kulttuuriympäristömme huomioon toimissamme, talojen, teiden ja aitojen rakentamisessa, pihojen ja puutarhojen suunnittelussa ja muissa maisemanhoitotoimenpiteissä.

Kangasalan kulttuuriympäristöohjelma

Maaseutualueiden kulttuuriympäristöohjelma vuodelta 2004 jakautuu kolmeen osaan. Ensimmäisessä osassa kerrotaan Kangasalan maiseman ja rakentamisen historiasta. Kulttuuriympäristöjen nykytilannetta käsittelevässä osassa annetaan ohjeita ja suosituksia kyläalueittain, joista on tehty analyysi- ja suosituskartat. Viimeisessä osassa käsitellään kulttuuriympäristön ja -maisemanhoitoon liittyviä käytännön asioita. Raportti sisältää 15 maisemakokonaisuutta, joista esitetään analyysseja ja suosituksia. Työtä ovat olleet tekemässä asiantuntijoiden lisäksi kyläläiset ja kylittäin on koottu kyläkansioita, joissa on tietoa historiasta, tarinoista ja tapahtumista sekä maiseman hoidon ja rakennuskannan ylläpidon ja säilyttämisen yleispiirteiset ohjeet. Työ tehtiin maaseutualueiden osayleiskaavan lähtöselvityksenä.

Kulttuuriympäristöohjelmajulkaisuja voi ostaa Kunnanvirasto II:n asiakaspalvelupisteestä ja Kangasalan kirjakaupasta.